
Előfizetési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyilttér sora 40 fill.
Hivatalos
és magánhirdetések
árszabás szerint.
Többszöri hirdetés-
nél árengedmény

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— I P O L Y S Á G O N . —

felelős szerkesztő:
H A L Á S Z F E R E N C .

Megjelen
szombaton reggel.

A FŐISPÁN A VÖRÖS KERESZTRŐL.

Ivánka István főispánnak a Vörös-Kereszt Egyesület e hó 13-án megtartott közgyűlésén elmondott elnöki megnyitója.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Igen tisztelt választmányi közgyűlés!

Tavasznak kéne lenni, s ime reánk szakadt a tél. Egy márciusi tél. A márciusi hó. A szépség adó. De ugyan kinek van itt rá szüksége? Ugy-e bár Uraim senkinek. A magyar asszonyok most szépek. A hazaszeretet márciusi hóvize teszi széppé orcáikat. Azé a márciusé, mely 48-óta a hazaszerető szabadság hónapja lett, s a honszeretet szentelt vizévé avatta azt az esőt, mely akkor esett, s amely azóta ilyen tájt hópelyhek vagy esősepek alakjában esni szokott.

Nincs szükségünk a márciusi hóra. Se honleányainknak, de még kevésbé a honért küzdő vitéz fiainknak.

Télen tudunk gyönyörködni az ilyen képből. Mikor a hó, mint puha meleg takaró megfagyástól óvja az alvó természetet. De most, kivált ha arra gondolunk, hogy mily akadályokat gördít és mily szenvedéseket okoz a Kárpátok őrseincain harcoló hőseinknek, fohász száll kebleinkből a magas egekre: Uram elégedj immár próbáltatásunkat s küldd a fehér hó helyett, melyen a honvédők vére csak még jobban látszik, küldd a fehér békét. A béke fehér lobogóját, felső szélén a diadalmi öröm pirjával, az alsón a remény zöldjével színezve. A reményével egy szebb, jobb jövőbe, a magyar nemzetnek mai vezeklésével hősi küzdelmével megváltott üdvösségébe.

Előttünk van március 15-ike. Minden igaz magyar szív megdobban emlékére. Megdobban még ma is. Bár ez a március 15-ike egészen más mint a 48-adiki volt. Az a király és a nemzet közötti meghasonlást nyitotta meg, ez a megbékélt és kiegyezett nemzet és király között ünnepe és záloga egy jobb jövőnek, a még teljesebb kiegyezésnek, a kölesönös megértésnek s a magyar nemzet kiérdemelt megbecsülésének. Szent István koronája régi fényében való ragyogásának, s a korona

viselője és népei érzésben és akaratban való teljes egybeforradásának.

De talán nem is egészen ide illő e beszéd. Legalább is nem szakmányos egy ily gyűlés megnyitójául. — De aki úgy érzi, tekintse ábrándozásnak, egy hangulatfutamnak az elmúlt nagy idők emléke s a mai még nagyobb idők hatása alatt. Mintha a vén cigány önfelédten, szabad harmóniában futtatná a vonót a hegedűn a megrendelt nóta előtt.

Az Országos Vörös-Kereszt Egyesület hontvármegyei választmányának ez újabb alakulásában, tulajdonképpen ez a legérdemesebb gyűlése, melyen a vezetőség már tevékenységről, tényleges eredményekről számolhat be.

A hadisten esőkjától föltámadt csipkerózsa ime él. Igaz életet él. Vannak kívánságai, van akarata, életcélja, amelynek érdekében alkot és cselekszik.

Tagjaink és közönségünk vetélkedve sietnek szükségleteinek kielégítésére, erőnk táplálására. S a működő tagok fáradságot nem ismerve dolgoznak a nagy cél érdekében. Önkéntes ápolónőink elnöktársam a grófné ő méltósága

példaadó vezetése mellett legnagyobb részben a hivatásos ápolónőknek is dícséretükre való önmegtágadással, tudással, ügyességgel, tapintattal s egyesek bámulatos kitartással teljesítik nemes, emberbaráti és hazafias önként vállalt kötelezettségüket. S a működő orvosokat s a tisztikart is a legnagyobb elismerés illeti buzgalmukért.

S mikor az egyesület s a vármegye nevében nekik ezért köszönetet mondok, mégis kérem, hogy ne lankadjanak, őrizzék meg lelkük nemességét, energiájuk frissességét, szívük áldozatkészségét, mert még igen nagy feladatok várnak reánk. — A háboru mérge még egyre dul. A helyzet bonyolódik. S a nyiló tavasszal a harc sorompója is jobban megnyílik, s a harcmesők mindig több és több anyagot termelnek és szolgáltatnak majd ami munkakörünk, ami tevékenységünk számára. S nekünk helyt kell állanunk, míg az utolsó sebesült hős igényli gondozásunkat.

Ezek után szívesen üdvözlöm a megjelent tagokat és a gyűlést elnöktársam a grófné ő méltósága nevében is megnyitom.

A Hontvármegyei Vörös Kereszt Egylet közgyűlése.

A Hontvármegyei Vörös Kereszt Egyesület e hó 13-án a vármegyei székház nagytermében Ivánka István és Oberndorff Hugóné grófné társelnöksége mellett rendes közgyűlést tartotta meg az egyesület tagjainak szokatlanul élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlést Ivánka István főispán emelkedett hangú szárnyas beszéddel nyitotta meg, melyet lapunk vezető helyén közlünk.

A közgyűlés mindenekelőtt Ivánka István főispán indítványára a királyhoz hódoló táviratot terjesztett föl.

Ezután a közgyűlés a tárgysort vette tárgyalás alá.

Helyeslőleg vette tudomásul a Magyar Szent Korona Országai Vörös-Kereszt Egylete központi igazgatóságának a mi egyesületünkhez intézett következő köszönő átiratát:

„A kiküldött egyleti megbízottunk jelentéséből örömmel értesültünk, hogy a megyei választmány a legnagyobb lelkesedéssel felel meg az elvállalt kötelezettségének s nemcsak az egyleti működés elismerésére méltó, hanem a kiegészítő kórházakba beutalt sebesült harcosok ápolásáról, ellátásáról és ételmezéséről odaadó buzgósággal gondoskodik.

Amidőn ezen hazafias áldozatkész működésükért hálás köszönetünket tolmácsoljuk, egyben felkérjük, gróf Oberndorff Hugóné

szül. Zichy Gabriella grófnő választmányi elnöknek, Ivánka István főispán, mint elnöknek Czompó Ede főjegyző, mint ügyvezető titkárnak, valamint Dr. Kovács Sebestyén Endre igazgató főorvosnak s mindazoknak, kik a nemes cél érdekében közreműködnek, meleg elismerésünket nyilvánítani szíveskedjék.

Tudomásul vette a központ az igazgatóság azon intézkedését, hogy Laszkary Gyulát vármegyénk területére megbízottá nevezte ki.

Megválasztotta az egyesület gondnokává Szokolyi Alajos vármegyei levéltárost, helyettes gondnokává Fábíán Gyula ny. vármegyei irodatisztet.

Czompó Ede vármegyei főjegyző, az egyesület ügyvezető titkára terjesztette ezután előalábbi titkári jelentést:

Tisztelt Választmány!

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az 1914. évről szóló jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

Mint méltóztatik tudni, választmányunk, mely először 1881. évi december havában alakult meg és 1892. évben újból szervezetett, egész 1914. évi augusztus hó 17-én megtartott alakuló gyűlésünkig szünetelt. Ekkor újból megalakulva, választmányunk működését megkezdette s rövid idő alatt

sikerült, azon fényesnek mondható eredményt elérnie, a melyről szerencsém van beszámolni:

Választmányunknak megalakulásakor 5 alapító, 5 husz koronát és azon felül és 15 két koronát fizető rendes tagja és 51 rendkívüli tagja volt. Azonkívül az 1881. évben megalakult és 1892. évben újból szervezett régi egyesületi tagok közül még 26 tagja volt választmányunknak, akik az alapszabályok értelmében, minden további tagdíj fizetési kötelezettség nélkül, továbbra is meg maradt egyesületünk tagjainak. Ugyanakkor egyesületünk alapvagyonára 4029 korona és 62 fillért tett ki, amely összeghez még hozzájárult Wilczek Frigyes gróf volt főispán által 1912. évben gyűjtött tagok által befizetett 430 korona 30 fillér, mely összegek az ipolysági takarékpénztárnál vannak gyümölcsözőleg elhelyezve. Megalakulásunk után választmányunk elnöke egy lelkes felhívást intézett a vármegye közönségéhez, melyben azt felkérte, hogy minél nagyobb számban lépjen be egyesületünkbe s különösen a már községenként megalakult hadsegélyező bizottságokat kérte fel, hogy a Vörös-Kereszt Egylet javára gyűjtést indítsanak. Egyben felkérte őket, hogy ne csak tagokat és pénzbeli adományokat, hanem főleg ágy és fehérműveket, valamint élelmiszereket gyűjtsenek. A vármegye alispánja a járási hatóságok útján ugyancsak mozgalmat indított, hogy a tag és adomány gyűjtés minél eredményesebb legyen. Ezen felhívásnak és mozgalmának, — hála vármegyénk áldozatkész közönségének, — igazán minden várakozást meghaladó eredménye volt. Így jelesül 1914. év végéig 93 alapító, 223 husz koronás és azonfelül fizető és 272 két korona évi tagdíjat fizető rendes és 19 rendkívüli tag lépett be egyesületünkbe. És ezek után alapító tagdíjából 5070 korona, rendes és rendkívüli tagdíjából pedig 4587 korona folyt be választmányunk pénztárába. A gyűjtések, — pénzbeli adományok — összege 4067 korona 66 fillért tett ki. Azonkívül a közönség lelkes adakozásából begyűlt 9 drb. teljesen felszerelt ágy, 80 ágy, 1623 vánkós, 1788 vánkoshéj, 8 paplanhéj, 9 dunna, 18 dunnahéj, 815. lepedő, 101 takaró, 60 pokróc, 1728 ing, 1589 alsónadrág, 530 zsebkendő, 1404 törülköző. 142 török és 109 pár harisnya. Az élelmiszer gyűjtés eredménye még fényesebbnek mondható, amennyiben 28 mm. buza, 3 1/2 mm. rozs, 52 kg. árpa, 50 kg. kukorica, 139 mm. burgonya, 26 mm. bab, 2:28 mm. borsó, 1:9 mm. lenese, 2 1/2 mm. káposzta, 5 mm. liszt, 58 kg. mák, 5 kg. rizs, 12 kg. vaj, 5 mm. zöldség, 57 kg. dió, 71 kg. cukor, 70 kg. turó, 577 liter bor, 3 hordó és 18 liter sör, 1850 üveg ásványvíz, 2 vagon és 124 ürméter üzifa, 2 drb. borjú, 1 drb. hizott sertés, 9 1/2 drb. birka, 3 drb. malac, 90 drb. nyul, 843 drb. baromfi, 20 drb. fácán, körülbelül 5000 tojás és 16 kg. zsír. a mi pénzértékben kifejezve 4642 korona adománynak felel meg.

Azonkívül a kisegítő kórházainkban ápolott beteg és sebesült katonáink részére ugy ipolyság nagyközség, mint a környékbeli községek közönsége nagy mennyiségű kész ételeket, italneműeket, dohányt és szivart adományozott.

Választmányunk az elmúlt évben az alakuló közgyűlésen kívül még szeptember hó 5-én tartott egy közgyűlést. E két közgyűlésen hozott határozatokhoz képest s a nyert felhatalmazás alapján az elnökség az ipolysági vm. közkórházban felajánlott 95 ágyon kívül, még a rom. kath. felekezeti népiskolában 7 teremben egy 80 ágyas, és a községházán a nagyteremben egy 35 ágyas kisegítő hadi kórházat rendezett be közadakozásból. Majd midőn ez kevésnek bizonyult az állami polgári leányiskolában 4495 korona 52 fillér költséggel még egy újabb 100 ágyas kisegítő hadi kórházat rendezett be. Ezen kórházakban elhelyezett beteg és sebesült katonákat az alakuló közgyűlésen hozott határozatokhoz képest a vm. közkórház látja el, aki ennek ellenében a hadi kincstár által fizetett 2 kor. napi ápolási díjat kapja s azonkívül választmányunk részéről gyógy és kötszer segélyben részesül, továbbá a

gyűjtött élelmiszerek és nyers termények szintén minden ellenszolgáltatás nélkül a közkórház rendelkezésére bocsájtattak, s végül választmányunk fizeti a kórházakban alkalmazott kisegítő szolgálományaikat. Ezen kórházainkban ápolott beteg és sebesült katonák orvosi kezelését választmányunk orvosa Dr. Kovács S. Endre kórház igazgató vezetése alatt, dr. Himmler Sándor és dr. Wertheimer Ernő orvos látják el. Akiknek a rendes hivatalos 9 ápolónő testvérén és 2 férfi ápolón kívül, 72 leviszsgázott önkéntes betegápolónő, — akik közül ezidő szerint 58 teljesít szolgálatot, — segítkezik a betegek ápolásánál. Első beteg szállítmányunk 1914. évi szeptember hó 20-án kaptuk a beszercebányai tartalék hadikórházból, amelynek kisegítő hadikórházaink katonai és szolgálati szempontból alárendelvék. Az 1914. évben összesen 587 beteg és sebesült katona vétetett fel kórházainkban összesen 16658 ápolási nappal, ami a hadi kincstár által fizetett 2 koronás ápolási díjat véve alapul 33316 korona bevételnek felel meg, mely összegnek tekintélyes része a magyar szent korona országai Vörös-Kereszt Egylete központi igazgatósága által az ipolysági kir. adóhivatalba már be is utaltatott. A beteg és sebesült katonák között a fegyelem és rend fenntartása céljából megkeresésünkre a pozsonyi cs és kir. I. számú katonai parancsnokság kórházunkhoz Hidegh József és Hegyi Jakab nyug. járás őrmestereket osztotta be szolgálattételre, kik közül azonban Hegyi Jakab nyug. őrmestert, saját kérelmére, egészségügyi okokból szolgálatától felmentette s mint hogy beteg létszámunk mellett teljesen elegendőnek tartottunk egy felügyelő altisztet, átírtunk a katonai parancsnoksághoz, hogy az üresedésben lévő állás további előterjesztésünkig be ne töltsék.

Kisegítő hadi kórházunkban ápolott beteg és sebesült katonák közül a múlt évben kettő halt el, a kiknek a méltó eltemetéséről gondoskodtunk.

Ezzel egyidejűleg a vidéken is mozgalmat indítottunk, így különösen a járási székhelyeken ahol orvos van, hogy kisegítő hadikórházak létesüljenek. Ebbeli működésünket is siker koronázta, amennyiben Vámosmikolán egy 50 ágyas, Szob községben egy 30 ágyas Ipolynyék községben egy 20 ágyas és Nagymaros nagyközségben egy 45 ágyas kisegítő kórház rendeztetett be közadakozásból, amelyek elén mindenütt az illető járás orvos illetve községi orvos áll. Ezen kórházakra vonatkozó bejelentéseket azonban az illetékes katonai parancsnokság eddig még tudomásul nem vette s mint magán uton tudomásomra juttott nem is fogja tudomásul venni, mivel katonai és fegyelmi szempontból nem találja megengedhetőnek, a beteg és sebesült katonáknak ilyen kislétszámú kisegítő kórházakban való szétszórt elhelyezését, annál is inkább, mivel újabb időben az állam, mind a hadvezetőség több nagy barak rendszerű kórházat létesített.

Ezen kórházak közül egyedül a vámosmikolai kisegítő hadikórházban ápoltatott eddig összesen 49 sebesült 983 ápolási napon. Akik oly módon kerültek ezen kórházba, hogy a sorozás és egyéb okok miatt az ipolysági városházán elhelyezett 35 ágyas kisegítő kórházunkat ideiglenesen felosztva, egy ép akkor ide irányított nagyobb beteg szállítmányból, az itt el nem helyezhető könnyű sebesülteket oda irányítottuk.

Együttal gondoskodtunk, hogy a vármegyének mindazon községei, a melyek még 1892. évben kötelezettséget vállaltak lábadozó és üdülésre szoruló harcosok elhelyezésére, ezen kötelezettségüknek megfelelő módon eleget tegyenek illetve a szükséges előkészületeket a lábadozók befogadására megtegyék. Mint-hogy azonban több község a változott viszonyok folytán ezen vállalt kötelezettségének jól megfelelően nem tudott volna, egy új felhívást intéztünk a községekhez, hogy vállalkozzanak lábadozó harcosok ellátására. Ezen felhívásunkat is siker koronázta, mert igen sok község vállalkozott s ezekből kiválasztva azokat a községeket, a melyek kö-

zel fekszenek orvosi székhelyhez és vasúti állomáshoz, sikerült sokkal több lábadozó harcos részére, jó és megfelelő ellátást, kevesebb községben biztosítani, mint 1892. évben, a mi katonai és fegyelmi szempontból is sokkal megfelelőbb. A vármegye községei és magánosok összesen 2300 sebesült harcos gondozását vállalták el. Eddig csak Nagymaros községben vannak lábadozó harcosok elhelyezve, összesen 500. A kiket azonban a katonai hatóság lát el.

Fiók egyesületek megalakítására irányuló törekvéseink sajnos eredményre nem vezettek. De ezen csodálkozni nem lehet, mert vármegyénkben a helyi viszonyok az egyes községekben olyanok, hogyha még megalakulna is a fiókegyesület, az intenzív működést kifejtteni képes nem lenne és csak lézengeni volna kénytelen. S eltekintve ezen körülménytől, mondhatni, hogy a vármegye minden egyes községe és minden egyes számottevő embere már eddig is belépett egyesületünkbe. A taggyűjtés pedig állandóan folyamatban van, úgy hogy mindég újabb és újabb tagok lépnek be egyesületünkbe.

Egyedül Korpona városban sikerült a vörös-kereszt fiókegyesületet megalakítani. A korponai vörös-kereszt fiókegyelet 1914. évi szeptember hó 15-én alakult meg. Annak elnöke Schnábel Károly dr. polgármester, társelnök idősebb Eisert Pálné alelnök Hutyán Pál plébános, társalelnök Holics Béláné drné titkár G. Mihály János, jegyzője Somogyi Zoltán, orvosa Jörend dr. gondnoka Huber Kálmán, pénztárosa Ronai Károly. A tagok összes száma 66 alapító tag, és 6 rendes tag. A választmány 12 tagból áll. Az önkéntes beteg ápolónők száma 22. A fiókegyelet a ren. tan. várossal kötötve egy 50 ágyas kisegítő kórházat tart fenn, amelyet közadakozásból rendezett be. Az orvosi felszereléseket és műszereket a város szerezte be. Az első sebesült szállítmány november hó 7-én érkezett és december 31-éig összesen: 95 beteg és sebesült katona ápolás alatt 2554 ápolási nappal. A fiókegyelet összes bevételé 1914. évben 1298 korona 16 fillér, az összes kiadás 675 korona 90 fillér, készpénz maradvány 622 korona 26 fillér. Azonkívül társadalmi uton számos kórházi felszerelési cikk, fehérmű és élelmiszer gyűlt egybe. A fiókegyelet a beteg és sebesült katonák részére a kórházhelyiségében jól sikerült karácsonyfa estét rendezett s minden egyes katonát megajándékozott. Ez alkalommal a harctéren küzdő katonák részére is 50 koronát utalványozott a gyűjtött összegből. A beteg és sebesült harcosok felvidítására a a hosszú téli estéken a fiók egyelet 10 uránia előadást rendezett. A fiókegyelet és az általa fenntartott kórházat a múlt évben a vörös-kereszt egyelet központi igazgatóságának kiküldöttje Kollégner József dr. tart. m. kir. honvéd huszár hadnagy, majd a vörös-kereszt egyelet hontvármegyei megbízottja Laszkáry Gyula és a komáromi hadikórház kiküldöttje, — ahová a kisegítő kórház bevan osztva, — Antal Hugó dr. első oszt. főtörzsorvos vizsgálták felül, akik a tapasztalt rend és állapotok fölött teljes elismerésüknek adtak kifejezést. Ugyisint a vörös-kereszt egyelet központi igazgatósága is leiratban fejezte ki elismerését Schnábel Károly elnöknek és Jörend József dr. városi t. orvosnak.

Van szerencsénk továbbá bejelenteni, hogy dacára annak, miszerint egyesületünk még akkor szervezve nem volt, belügyi m. kir. miniszternek az önkéntes betegápolónői intézménye tárgyában 1914. évi február hóban a vármegye közönségéhez intézett felhívása folytán, vállalva Kovács S. Endre dr. kir. tanácsos t. főorvossal sikerült egy önkéntes betegápolónői tanfolyamot szervezni és megtartani. Ezen tanfolyamra összesen 31 hallgató jelentkezett, akik kivétel nélkül nagy odaadással és sikkerrel végezték a hat héttig tartó tanfolyamot. A tanfolyamon az oktatást Kovács S. Endre dr. főorvos vezetése alatt Himmler Sándor dr., Rózsa Zsigmond dr. és Wertheimer Ernő dr. orvosok voltak oly szívesek elvállalni. Mely tanfolyam Ivánka István főispán elnöklete alatt tartott záró vizsgával nyert befejezést, mely alkalommal

az összes ápolónők az előirt fogadalmat lefették s ennek folytán részükre az ápolónői diplomák kiadattak. Majd 1914. évi október havában ugyancsak a fent említett urak közreműködésével egy újabb hat hetes önkéntes betegápolónői tanfolyam szerveztetett és tartatott meg, amelyre 41 hallgató jelentkezett. Kik ugyancsak mindannyian sikerrel levizsgázták, részükre az ápolónői diploma, egy a vármegyeház dísztermében rendezett ünnepség keretében kiadattak.

Érdemdu társelnöknők kezdeményezésére beteg és sebesült katonáink részére igen sikerült karácsony estét rendeztünk, amelyhez a szükséges pénzt urna gyűjtés útján szereztünk be. Az urna gyűjtés két ízben és pedig 1914. évi december hó 15-én három helyen és december hó 18-án pedig 1 helyen rendeztetett, mely alkalommal gróf Oberndorff Hugóné és Ivánka Lászlóné ömeltóságai, továbbá Martinovich Istvánné és Vermes Józsefné urnók vezetése alatt, az önkéntes betegápolónők és a helybeli hölgyközönség közreműködésével sikerült 784 korona 55 fillér pénzzadományt és sok egyéb ajándéktárgyat összegyűjteni. Azonkívül gróf Oberndorff Hugóné ömeltósága még 171 korona 21 fillért gyűjtött; úgy, hogy összesen 955 korona 76 fillér gyűlt be, amely összegből a beteg és sebesült katonák ajándékaira az ipolysági kórházban 210 korona, a polgári leányiskolai kiegészítő kórházban 262 korona és az elemi iskola kiegészítő kórházban 221 korona 84 fillér, összesen tehát 693 korona 84 fillér fordított; a fennmaradó 261 korona 92 fillér mint külön alap az ipolysági takarékpénztárban helyeztetett el gyümölcsözőleg.

A harctéren küzdő katonáinknak meleg téli ruhákkal és hósapkákkal való ellátására irányuló mozgalomból is kivettük részünket, amennyiben a választmány 652 korona 12 fillér ára pamutot szerzett be, melyet beszerzési áron bocsájtott a közönség rendelkezésére. Választmányunknál összesen 35 drb. hósapka, 62 pár csuklóvédő, 15 drb. hasmelegítő, 5 pár térdmelegítő és 16 klg. prém gyűlt egybe, amelyet mult évi december hó 17-én küldöttünk be Budapésre a Hadsegélyző Hivatalba. Amely küldeményért a magyar kir. honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatala mult évi december hó 26 án 9706 szám alatt kelt leiratában a választmányunk elismerését és köszönetét fejezte ki.

Választmányunk, valamint az általunk fenntartott kórházak működését a mult évben a központi igazgatóság kiküldöttje dr. Kolléner József, tart. m. kir. honvédszár hadnagy majd később egyesületünk honvármegyei megbízottja Laszkáry Gyula vizsgálták felül, akik a tapasztalt állapotok és rend fölött teljes elismerésünknek adtak kifejezést. Mely utóbbinak vizsgálatából kifolyólag a Vörös-Kereszt Egylet központi igazgatósága 6553 szám alatt a választmányhoz egy elismerő leiratot intézett.

Tisztelt Választmány! ezekben volt szerencsém szűkszavakban és száraz adatokban egyesületünk mult évi működéséről és az egyesületi életünkben előfordult különösebb mozzanatokról beszámolni Amidőn van szerencsém a Tisztelt Választmányt felkérni, hogy ezen jelentésem tudomásul venni méltóztassék, nem mulaszthatom el, hogy hála köszönetet ne mondjak mindazoknak, akik hathatós közreműködésükkel hozzájárultak választmányunk életre keltéséhez, felvirágoztatásához és sikeres működéséhez. S főleg mindazoknak akik adományaikkal segélyezve képessé tettek bennünket, hogy feladatainknak igazán nem várt módon eleget tehetünk.

S végül szabadjon a Tisztelt Választmányhoz s a vármegye áldozatkész közönségéhez ez alkalommal is azon tiszteletteljes kérelmet intézni, hogy a jövőben is zárja jó indulatába egyesületünket és választmányunkat s segélyezzen bennünket úgy mint eddig nemes emberbaráti céljaink elérésében.

Az Isten éltesse Hontvármegye áldozatkész hazafias közönségét!

A titkári jelentés után Kovács S. Endre dr. kir. tanácsos vármegyei főorvos, az egyesület főorvosa terjesztette elő kimerítő jelentését.

A közgyűlés ezután az 1914. évi zárszámadás megvizsgálására Bati Berkó István, Kóhn Márk dr. és Zmeskál György személyében bizottságot küldött ki, mely a legközelebbi közgyűlésnek tesz javaslatot.

A vagyon állása az 1914. év végén következő:

Bevétel:

Alapító tagdíjakból	5070 kor. — fill.
Adományokból	4067 „ 66 „

20 koronás rendes tagdíj 3910)	
Rendes és pártoló „ 677)	4587 „ — „
Takarékbetét és folyó számla kamatai	199 „ 05 „
Régi alapok	4459 „ 71 „
Takarékpénztári folyó számlán	8694 „ 50 „
Betétekből	78 „ 20 „
Átmeneti tételek	2345 „ — „
	29501 kor. 12 fill.

Kiadás:

Hadikórházak felszerelésére	4409 kor. 52 fill.
Gyógy és kötszerért	3319 „ 13 „
Vámosmikolai hadikórház szükségletére	260 „ 38 „
Kiegészítő szolgazemélyzet fiz.	458 „ — „
Nyomatványok és kezelési költségek	318 „ 43 „
Tűzkár elleni biztosítás	37 „ 04 „
Takarékbetétek	8000 „ 12 „
Takarékpénztári folyó számlán	10353 „ 50 „
Átmeneti tételek	2345 „ — „
	29501 kor. 12 fill.

Vagyon állás 1914. december 31-én:

Takarékbetétekben	7921 kor. 92 fill.
Az ipolysági takarékpénztárnál folyó számlán	1659 „ — „
Összesen:	9580 kor. 92 fill.

A közgyűlés ezután az 1915. évi költségvetést állapította meg.

Schreiber Aladár indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a március 15-iki elmaradt kivilágítás költségeit az egyesület a közönség részéről jótékony adományok útján váltassa meg, és e célból gyűjtőívet bocsásson ki.

Czompó Ede ügyvezető titkár indítványára pedig a közgyűlés a Vörös Félhold céljaira 200 koronát adományozott.

A tárgysor kimerítése után a közgyűlés az elnökség elttetésével véget ért.

Király himnusz.

Irta Kempelen Farkas báró*)

Isten, éltesd hű népének
Számos évig a királyt!
Magyarország egy érzéssel
Hozzád esdve így kiált.
Őt a bal szerencse ellen
Kezed áldva óvja;
Boldogságnak napja süssön
A királyi trónra.

Szent Istvánnak koronája
Könnyű legyen bölcs fején.
Békében és harcban, vészben
Védje őt magyar erény;
Nagy Lajosnak dicsősége
Hollós Mátyás hire . . .
Egyesítse mind a kettőt
Felséges személye.

Bizalommal, szeretettel
Jöjjön népei közé,
Lássa, hogy itt minden szívnek
Dobbanása az Övé.
S minden magyar ember ajkán
Csak egy kiáltás kél:
Életünket, vértünket a
Szeretett Királyér!

*) A Mezzartim név alatt ismert jeles költő özv. Rajner Gézáné drné urnó útján küldte lapunk számára a költeményt.

Rónai Horváth Jenő.

Irta Pongrácz Elemér.

Rónai Horváth Jenő es. és kir. altábornagy, az örökhírű Drégely most elhalt nagynevű szülőtte mögött 30 éves irodalmi mult állott.

Az írói tollat csak oly jó forgatta miként a katonai kardot.

A hadseregi ranglétrán elérte a legmagasabb fokot: „kegyelmes ur“ lett és az irodalmi téren felvitte legalább is annyira, ha nem többre. Nem azért, hogy az akadémia tagja lett. Ehhez néha elég egy kis értekezés, egy nagy állás vagy jól megválasztott rokonság.

Voltak már oly tudós stréberek is, akik még választók sem lehettek, mikor már akadémikusok voltak.

R. Horváth Jenő nem csak kiváló jeles katonai író volt, de a hadtörténelmi szakirodalom terén uttörő is.

R. Horváth Jenő volt a magyar irodalomban az első, aki a hadtörténelmi tudományt önállóan, szakszerűen s az egész magyar történetünkre kiterjedőleg művelte.

Hogy csak Thaly Kálmánt említsük, ő kiadott már Horváth előtt is néhány kiváló hadtörténelmi tanulmányt, de persze mindet az ő általa kizárólag kultivált dicső Rákóczi-korszakból.

De Thalynek a nyelvezete is egy kissé darabos, nehézkes volt.

Egyáltalában R. Horváth előtt a hadtörténelmi munkák csak a szakemberek

által voltak élvezhetők. Tulságosan szárazon s nehezen érthető katonai műnyelven voltak írva.

R. Horváth Jenő nem csak az egész magyar hadtörténelemre terjesztette ki irodalmi munkásságát, felölelvén eleink bejövételétől egész az 1848/49-iki dicsőséges szabadsághareig minden fontosabb hadi eseményt, de irányja is élvezetes volt, nem csak a szakembereket kielégítő, a tudomány színvonalán álló, de a művelt nagy közönség által is érthető.

Ezelőtt 30 év előtt lépett fel R. Horváth a hadtörténelmi irodalom terén.

Első hőse, vármegyéjének és szülőfalujának, de az egész országnak is egyik örök dicsősége, honti hőse volt.

Midőn a Pongrácz Lajos által indított és Simor János hercegprimás által emelt Szondy-kápolna 1885-ben felszenteltetett, írta meg Horváth feltűnést keltő tanulmányát Szondyról s dicső hősi önfeláldozásáról, s a drégelyi ostromról, melyet ő nemesak hadtörténelmi, de egyuttal magasabb hazafias szempontból is fejtegetett.

Örömmel ragadja meg az alkalmat — írja Rónai Horváth Jenő, akkori m. kir. honvéd főhadnagy — hogy a hazaszereget egyik nemes vértanujának emlékét felidézze s a magyar történelem egyik kiváló hősről emlékezzék, s teszi ezt annál is inkább, mivel Szondy György a magyar honvédelem bajnoka volt, ki hazájához és királyához való törhetlen hűségét hősi halála által bizonyítván, ugyanazon

A hétről.

március 19.

A DRÁGASÁG ELLEN.

Fodor Vilmos dr. főszolgabíró következő nagy fontosságú rendeletet intézte Ipolyság képviselőtestületéhez:

Közszégi előljáráságnak.

Helyben.

Az élelmiszerek napról napra szemmel láthatóan drágulnak; a drágaság már azt a mérvet ölti, hogy a fizetésre utalt közepesztály ma holnap megélhetési nehézségekkel fog küzdeni.

Ezen okvetlenül segíteni kell, mert nem engedhető meg, hogy akkor amidőn az ország számos részében az árak megállapításával, részben megfelelő intézmények létesítésével az árak szabályozásával a megélhetés lehetővé tételét, Ipolyságon a közönség az élelmiszerek árának mesterséges felhajítása által kiűzött tassék.

Nézetem szerint ily esetekben tárgyalásoknak, ülésezéseknek, megbeszéléseknek helye nem lehet, hanem erélyesen cselekedni kell.

Véleményem szerint a folyton növekvő bajon lehet segíteni ha:

I. az árakat hatóságilag megállapítjuk.

II. a szükséglet megállapításával és kontingentálásával, vagy a) a szükséglet mennyiség szerződésileg biztosítottassék, vagy b) ezen mennyiségig a kivétel betiltassék.

III. a nagyközség által létesítendő házi üzemek felállítását által szereztessék be a szükséglet.

Az I. és II. b. alatti intézkedések a nagyközségi előterjesztése alapján a vármegye alis-

pánja által lennének fogantatandók Az I a II a., §-a III. alatti intézkedések a nagyközség képviselő testületének autonóm, hatáskörébe tartoznak.

Miután előrelátható, hogy akár vége lesz a háborúnak akár nem, a f. év őszén s telén és a jövő év tavaszán a hiányok még nagyobbak, a drágaság még nagyobb és a rendelkezésre álló készletek kisebbek lesznek: felhívom az előljáráságot, hogy jelen rendeletet a nagyközség képviselőtestületének legközelebbi közgyűlése elé egész terjedelmében terjeszse elő megfelelő sürgős és érdemleges határozat hozatalra, a magam részéről pedig felkérem a képviselőtestületet, hogy ez ügyben már most is sürgősen határozzon, nehogy Ipolyság nagyközség közönsége hova — tovább megélhetési nehézségekkel legyen kénytelen megküzdeni.

Ipolyság, 1915 évi március hó 18

FODOR

főszolgabíró.

Ez a rendelet talán végre valahára fel fogja rázni Ipolyság hivatalos köreit, hogy a közéletmezés terén orvosoltassanak azok a mulasztások, melyek a képviselőtestület eszende, pipálgató részvétele mellett eddig történtek, és kellő bátorságot fog önteni Ipolyság nagyközség hivatalos köreiből, hogy végre teljes energiával lássanak hozzá, a közéletmezés hiánáival való érdemleges elbánáshoz.

A rendeletre magára legközelebb mi is visszatérünk.

Az Ipolysági Takarékpénztár.

Az Ipolysági Takarékpénztár e hó 14-én tartotta meg 46-ik rendes közgyűlését. A közgyűlést Bati Berkó István vezérigazgató nyitotta meg, kinek indítványára a közgyűlés a betöltetlen elnöki szék elfog-

lalására Csermák Ernő dr. országgyűlési képviselőt kérte föl.

Csermák Ernő dr. megnyitó beszédében foglalkozott a világháborúval szoros összefüggésben álló közgazdasági állapotokkal s megállapíthatónak tartotta, hogy e változások az intézet, a bemutatott zár számadás tanúsága szerint minden nehézség és zavar nélkül állja meg.

A közgyűlés tárgysorának legfontosabb része az hogy 126,405 K. tisztanyereségből tartalékokra 31.000 kor-t jótékony célra 2500 kor-t, f. évi osztalék szelvények beváltására pedig 60000 kor-t szavaztak meg.

A hadikölcsön jegyzések alkalmával 371 egyén 757300 kor-t, az intézet maga részéről 50000 koronát jegyzett! A tisztviselői kar részéről Odry László számgyakornok segéd könyvelővé lépett elő. Meltányos eljárás volt ja közgyűlés részéről, hogy tisztviselőinek a folyó évre külön drágasági pótlékot szavazott meg.

Ezek után az elnök, a vezér igazgató, az igazgatóság és felügyelő bizottság három évre való megválasztása következett. A megejtett szavazás útján elnökül Ivánka István főispánt, vezér igazgatóul Bati Berkó István igazgatót és a lemondott igazgatósági és felügyelő bizottsági tagokon kívül pedig Schramm Ferenc dr. gróf Somsich Ödön és Polgár Ignácot, választották meg új igazgatósági tagokká.

A közgyűlés ezzel véget ért.

Az eltitkolt gabona és liszt.

A gabona- és lisztkészletek rekvirálása körül szerzett tapasztalatok érlelték meg a kormányt azt az elhatározást, hogy újabb, szigorubb rendelkezéssel teszi lehetetlenné a készletek eltitkolását és ezzel teszi sikeressé azt az akciót, a mely az összes készletek nyilvántartására irányult.

A hivatalos lap legközelebb a kormány rendeletét fogja hozni, mely elrendeli az újabb hatósági felhívás dacára eltitkolt gabona- és lisztkészleteknek minden kárpótlás nélkül való elkobzását. A közönséget a hatóságok hirdetmény útján fel fogják hívni

eszmé vértanujává vált, melyet a magyar honvédség hitvallásul választott,

Az eszmé tehát, melyért Drégelyvár hősi védője háromszázad előtt elvérzett, ma is él és reméljük, élni fog mindaddig, míg az utolsó magyar véglehetet ki nem adta; a haza és király iránti hűség hitvallása, mint nemzeti örökség szálland nemzedékről-nemzedékre s a mint mi ma készek vagyunk az eszméért életünket bármely percben feláldozni, úgy fog, hisszük, késő utódaink szíve is e nagy és nemes gondolatra feldobogni s ha majd elérkezik a megpróbáltatás nagy napja, melyen a nemzeti létért való nehéz küzdelem beköszönt, nem egy Szondy fog köztünk vagy utódaink között támadni, hanem az önfeláldozó hősök légiói fognak sikra szállani, hogy az apák örökségét megvédelmezzék s mint a nemzeti hitvallás vértanúja, a haza és király iránt való hűségüket omló vérükkel megpecsételjék.

*

Ha Szondy eszményi alakja a szívéhez is nőtt — hisz mint írja R. Horváth Jenő — bölesője a magyar hegy lábánál ringott, melyen Szondy vére folyt s a szentelt helyet később is gyakran és nagy előszeretettel kereste föl — de azért legkedvesebb hőse, akivel legnagyobb szeretettel s a leggyakrabban foglalkozott Zrinyi Miklós gr. a költő és hadvezér volt.

Zrinyinek költői munkásságát egész nagyságában ismerte már a magyar irodalomtörténet.

De hadvezéri nagyságának és főleg hadtudományi irodalmi munkásságának és ka-

tonai reformterveinek e méltatását R. Horváthnak köszönhetjük.

Érdemes, hogy néhány sorban meghallgassuk R. Horváth Jenőt, mit tartott katonai szempontból halhatatlan Zrinyi Miklósnak ujtási eszméiről a haditérén.

Kiindulva azon igen helyes nézetből, hogy a nagy török birodalom Magyarország további megtartására a legnagyobb erőfeszítéseket teend, melyek ellenében a magyarnak is a nemzet egész erejét kell kifejtetni, reform terveiben Zrinyi az egész magyar nemzetet felöleli, melynek hadi ereje egy már békében megalkotott, fegyvermezett s kitűnően kiképezett magyar nemzeti állandó hadsereg körül csoportosulva Zrinyi fölfogása, hogy a török ellen az eddigi hadkiegészítési mód mellőzésével szedett-vedett zsoldos csapatok helyett az egész nemzet fegyverbe állítandó s nemes és pór egyaránt a haza védelmére hívandó, méltán meglephető vala a világot; fenséges volt ez eszmé, mely mint hatalmas, tündöklő üstökös tűnik föl hazánk akkori, vallási viszályok, önző érdekhajhászás s hazafiatlan közönyösség által elborított sötét egén s nemcsak hadvezéri bölesességéről tesz tanúságot, de bemutatja a hazáját forrón szerető s a fenyegető veszélyeket látnoki erővel sejtő lánglelkű államférfiut is.

Jól tudta, érezte Zrinyi Miklós, hogy ha az országot a török uralom alól a császár és a birodalom szabadítják föl, e felszabadításnak ára az ország szabadsága, alkotmánya, függetlensége leendő; ezért küzdött minden erejével, szóban, írásban és

tettel, hogy a magyar nemzetet aléltságból fölkeltsé, erős, jól szervezett magyar nemzeti hadsereg fölállítására bírja, melynek segítségével a nemzet magát önerejéből felszabadíthatja.

Már a vasvári béke 1664-ben beigazolta, hogy császári kormány nem a magyar nemzet javát akarja, hanem saját önző céljait követi, melynek végeélja Magyarországot politikailag és gazdaságilag megsemmisíteni s azután azt az egységes abszolút és katolikus államba tartományként beilleszteni.

Nyomban Buda visszavétele után megfosztja a magyar nemzetet királyválasztó jogától, rákényszeríti az örökös királyságot s hogy a nemesség ereje megtöressék, eltörölteti az aranybulla 31-cikkét, mely a nemességet a királyi törvényszegése esetén ellenállásra jogosította föl.

R. Horváthnak mint a Hadtörténelmi közlemények szerkesztőjének is rendkívüliek az érdemei.

Ő mint katona tért nyitott lapjának hasábjain nem csak a Rákóczi kor de a 1848/49.-iki magyar szabadságharc történelmi munkáinak is.

S a történelmi igazság érvényesítése volt vezérelve.

A történetíró utadta választani a hadseregben viselt állásától.

A tiszt ismerte a szubordinációt, de történetírói kritikájában nem engedte magát befolyásoltatni.

S meg is írta hadtörténelmi munkáit oly függetlenül, csak meggyőződéstől és

hogy negyvennyolc óra alatt mindenki jelentse be azt a gabona- és lisztkészletet, a mely az ideai termés betakarításáig számítva, a háztartási és gazdasági szükségleten felül birtokában van. Azt, aki a készletet negyvennyolc óra alatt be nem jelenti, két hónapig terjedő elzárással és hatszáz korona pénzbüntetéssel büntetik s tőle a készletet elkobozzák. A pénzügyőrség felhatalmazást és utasítást kap a bejelentési negyvennyolc óra eltelté után az elrejtett készletek kinyomozására. Bárki, a ki ilyen elrejtett készletről tud és azt a bejelentési negyvennyolc óra eltelté után feljeleníti, a készlet értékének egyötöd-részt megkapja. Az elkobzott készlet értékének többi része a rokkant katonák javára szolgál. Az ellen, a ki a rekviráláskor vagy a lisztkészlet összeírásakor eltitkolt valamely készletet, de most a negyvennyolc óra alatt önként bejelenti, nem indítják meg a kihágási eljárást; de ha negyvennyolc óra alatt be nem jelenti az elrejtett készletet, nemcsak büntetés alá esik, hanem készletét minden tértítés nélkül elkobozzák.

Mint hogy némely vidéken azt észlelték, hogy egyesek a tengeri készleteket a maximális áron felül összevásárolják, a földművelésügyi miniszter felhívja a hatóságokat, hogy a kihágási eljárást minden felderített esetben a legszigorubbant tegyék folyamatba és az összevásárolt készleteket rekvirálják.

— **A király és a Vöröskereszt.** A Hontvármegyei Vöröskereszt e hó 13-án tartott közgyűléséből következő hódoló táviratot terjesztette föl a királyhoz.

Cs. és kir. Kabinet Iroda

Wien—Hofburg.

Felséges Urunk Királyunk! Az országos Vörös-Kereszt Egyesület hontvármegyei

gyei választmánya mai közgyűléséből jobbgáyi hódolattal járul Felséged szent színe elé, kérve a Mindenhatót, adjon áldást felkent fejére, győzelmet fegyvereinknek, dicsőséges békét népeinek

S adja meg uralkodói erényekben teljes atyai szívének azt az örömet, hogy népeivel együtt még igen sok éven át élvezhesse a béke áldásait s különösen mint Magyar Király teljes erőben és egészségben gyönyörködjék még soká a magyar nemzet boldogságában és hűségében.

Alattvalói hódolattal

Ivánka István

főispán, választmányi elnök.

A hódoló táviratra következő válasz érkezett:

Méltóságos

Ivánka István

főispán urnak

Ipolyság.

Ö Császári és Apostoli Királyi Felsége az Országos Vörös-Kereszt Egyesület hontvármegyei választmányának folyó hó 13-án tartott közgyűlése alkalmából Méltóságod által táviratilag előterjesztett hódolatát köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

Daruváry.

— **A Diákegyesületnek.** [Az ipolysági áll. főgimnázium tanulóinak jutalmazására a Hontvármegyei Népbank 30, az Ipolysági Takarékpénztár 100 koronát adományozott, melyért ezuton is hálas köszönetet mond a főgimnázium igazgatósága

— **A hadbavonultak családjainak.** Himmler Sándor dr. ipolysági orvos a hadbavonultak segítő-alapja javára a városi pénztárba névnap megváltása címén 10 koronát adományozott.

— **Március 15.** A vér és könny esztendjében se hunyt el bennünk az emlékezet. Az idén is megemlékeztünk a régi szép március 15 éről, a már-már legendába szökkent-ről. Országszerte hódoltak a kegyelet e megszentelt ünnepének és ha tán az idén keve-

sebb külső disszel, de bizonyosan nemessebb bensőséggel. — Ipolyságon e napon az összes középületek, és számos magánház lobogódiszt öltöttek. Reggel a r. kat. plebánia templomban Schreiber Aladár esperes plebános mondott ünnepi misét, délután fél 3 órakor pedig az evangélikus templomban volt alkalmi istentisztelet, melyen a főispán családjával az élén nagyszámu ünneplő közönség vett részt. Dedinszky Aladár evangélikus lelkész szép beszédet tartott és hazafias imát mondott, végezetül a közönség általa énekelte el a himnuszot. Az ünnep külsőségei közül elmaradt a szokott esti kivilágítás is, melynek költségeit a közönség egy része a Vörös Kereszt céljaira szánt filléreivel váltotta meg. A Droszt Artur városi főjegyző által körözött egyik iven 59 K. 26 fillér folyt be.

— **A belügyminisztériumból.** A belügyi m. kir. miniszter ifj. Csupor István miniszteri segédfogalmazó, volt hontvármegyei főispáni titkárt, miniszteri fogalmazóvá nevezte ki.

— **Egy tanító hősi halála.** Klein Mihály, selmezbányai evangélikus elemi iskolai tanító, népfőlkelő, életének 42-ik évében, a harctéren szerzett betegsége következtében, tábori kórházba szállítása közben, egy galíciai kis ruthén faluban hősi halált halt. Klein Mihály hosszú időn át Felsőterényben, melyet papjai másfél század alatt teljesen visszatörsítettek, — működött mint tanító, s ott értékes szolgálatokat tett a magyarosodás munkájának.

— **Tiszt nem írhat a háborúról.** A hadügyminisztérium elrendelte, hogy a tényleges katonai személynék a háboru tartama alatt a hadieseményekről emlékiratokat vagy cikkeket írniok és nyilvánosságra hozniok tilos. Ilyen engedélyeket sem a csapatparancsnokság, sem az ezredparancsnokság a jövőben nem adhat. E tilalom következtében mi is kénytelenek vagyunk mellőzni a harctéren levő tiszteink köréből lapunknak küldött, pedig igen érdekes tartalmu tárcaközleményeiket.

az igazságtól vezéreltetve, hogy R. Horváth irodalmi munkássága e tekintetben is példányképül szolgálhat.

Nem egy ízben lesújtó kritikát gyakorolt az osztrák hadvezérek s a osztrák haditanács bölcsessége felett.

Az 1757-ik évi sziléziai hadjáratban az osztrákoknak még mindég 85.000 emberük volt, míg az ellenséges porosz sereg alig volt több 30.000 főnél.

A kedvező helyzet dacára a haditanács nem azt mérlegelte, hogy az ellenséges sereg mikép volna leggyorsabban és legbiztosabban megsemmisíthető, hanem azon tanácskozott, hogy tán jó volna mégis valamit csinálni, például hogy ha mást nem, egy várat az ellenségtől visszafoglalni.

Valóban sajtóságsos okoskodás! — kiált föl R. Horváth.

Tehát hosszas ostrom után egy várat elfoglalni, ez már maga elég, hogy a zászlók becsülete meglegyen óva!

Ha az osztrák főszereg 85.000 emberével az elkülönített porosz hadseregre támad, egy csapással visszaveheti egész Sziléziát a benne levő összes várakkal egyetemben s mehet a sereg egy részével Frigyes ellen, hogy őt a több szövetséges seregekkel egyetemben megverje.

A 85.000 főből álló hadsereg nem meri megtámadni a 30.000 főből álló ellenséget, mert fél hogy vereséget szenved!

*

Az 1848/49-iki évi magyar szabadságharcunk vezéreinek is igazságot szolgált.

Jól tudjuk, hogy a cs. és kir. közös hadsereg legtöbb sőt a honvédség egyes iskoláiban is a 48/49-iki szabadságharcot úgy tanították, hogy az nem volt más mint a magyarok futása az osztrákok előtt.

R. Horváth a cs. és kir. tábornok bátor volt osztrák kollégáival ellenkező nézetet vallani.

Megmondta őszintén és nyíltan, hogy a magyar függetlenségi harc legfényesebb tanúsága annak, mint képes egy hazaszeregettől áthatott, szabadságszerető, függetlenségét féltő nép még a legmostohább viszonyok közt is hatalmas erőlkifejtésre, melynek következtése, hogy az álló hadsereg töredékeiből, melyek ujonnan alakított csapatokkal kiegészítettnek s támogattatnak, lassankint egy hadműveletekre kész hadsereg fejlődik, mely a régi Ausztria kipróbált vezérek alatt álló, szervezett, fegyelmezett, harcászati csapatait végre leküzdő s diadalmas csaták után az ország egész területét felszabadítja.

1912-ben betöltötte Horváth 40 éves szolgálati idejét.

Ebből több mint 30 esett az irodalmi munkásságra.

Sokat dolgozott, fáradt volt, nyugalomba ment.

De eljött a nagy év. Megkezdődött az a háboru, melynél nagyobb, ha a török tatár összes háboruit összevesszük — még álmodni sem álmodhatott ember fia.

Horváth Jenőt — ki 30 év előtt megirta s megfogadta Szondy vára alatt, hogy ő is

kész mint minden jó magyar, ha eljön a nagy idő, a haza és király iránti hűségéről hitvallást tenni — ellenállhatlan vagy szállotta meg az önfeláldozó hősök legióiba állni, hogy bebizonyítsa tettel azt, a mit 30 évvel azelőtt szóval hirdetett.

A ki annyi háboru tanulmányozott, aki annyi esatát leirt, az nem maradhatott el a világ legnagyobb esatájából.

Áldotta a sorsot, hogy ezt megérni engedte.

Dacára törődött testének (annyi munka esoda-e, ha ezt a különben erőteljes s korra nem öreg embert idő előtt összetörte) ujra tettlegessítette magát.

Másnak talán nem tették volna meg, de R. Horváth e kitünő katona s a kitünő író kedvéért kivételt kellett tenni:

A esatátra küldték.

A szerelmes menyasszony lehet oly lázas esküvője napján, mint amily izgatottan adhatta ki első parancsát Horváth a esatátra.

Ő ki annyi esatát leirt, ő ki a hadviselés elméletét oly kitünően tudta, egy valódi, egy igazi, egy nagy, egy óriási háboruban tettleg részt vehet. Egy esatát irányíthat, egy esatát megnyerhet. Hő vágya megvalósult és evvel boldogsága teljes lett.

De a mit nagy leike akart, hogy végig küzdje az irtóztató háboru s mint diadalmas hadvezér koronázza be dicsőséges élet pályáját, azt törődött, a szellemi munkától megviselt gyenge teste már nem bírta meg. Összeroppant.

— **A Vörös Kereszt háborus estéje.** A Vörös Kereszt honvármegyei választmánya e hó 27-én, szombaton d. u. 6 órakor saját pénztára javára Uránia estét rendez, melyen városunk szülőtte, az ismert jeles író **Vértés József** felső kereskedelmi isk. igazgató, a Fejérmegyei Múzeum titkára tart előadást. A mi háborunk címén bemutatja a háboru egyes jeleneteit, mozzanatait, színterét, így a lemergi, iavaruskai, grodeki s az uzsoki csatákat. A vetített képeket ott a szintéren vették föl. Bevezetésül az előadó beszédet mond a mi háborunkról, majd szabad előadást tart a háboru egyes mozzanatairól, végül pedig magyarázat kíséretében bemutatja a vetített csatáképeket. A rendkívül érdekes előadást a városház dísztermében tartják meg. Az egy és két koronás jegyeket Polgár Ignác papirkereskedőnél lehet előre megváltani. Az előadás kezdete d. u. 6 órakor.

— **Halálozás.** Mészáros Kálmán ipolypásztói körjegyző e hó 17-én 47 éves korában hosszas szenvedés után az ipolyvári kórházban meghalt. A községi jegyzői kar eme egyik érdemes, hasznos közszolgálatot betöltött tagjának elvesztését külön gyászapon jelenti. E hó 19-én délután volt a temetése, melyen körköröségeinek előjáróságai és lakosai testületileg vettek részt. Özvegye és Pirike leánya gyászolja.

— **Tisztviselők a miniszterelnökénél.** Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttsége felkereste a miniszterelnököt és az egyesületnek az élelmiszerdrágaság enyhítése és drágasági pótlék engedélyezése iránti kérvényét nyújtotta át. Az elhangzott beszédek és a lefolytatott eszmecsere, bizalmasnak nyilvánították, ellenben az Állami Tisztviselők Lapja a miniszterelnökségről a következő kommunikéket kapta:

A miniszterelnök hosszabb beszélgetésbe bocsátkozott a küldöttség tagjaival. Kifejtette előtök, hogy bármennyire méltányolja is a tisztviselői karnak a mai drágaságokozta súlyos helyzetét, nincs abban a helyzetben, hogy drágasági pótlék engedélyezését helyezhesse kilátásba. Mert hiszen egyes ipari ágak kivételes viszonyaitól eltekintve, a háboru súlyos gazdasági következményei még sokkal nagyobb mérvben nehezédnek a társadalomnak fizetés-

Hazahozták pihenni.

De ha az egész ország harcol s ő nem lehet ott a küzdők között, akkor neki itthon nem volt kedve már élni sem.

Elköltözött örökre.

Halála hasonlatos Mikszáthéhoz. A legnagyobb boldogságukban kellettitt hagyni a világot.

Horváth is korán hagyott itt még minket, de nagyon eleget élt arra, hogy neve, emléke örökké fennmaradjon.

Láttuk, hogy meg volt benne minden jó tulajdon arra, hogy ha a Szondyak, Zrinyiek és Dobók korában él, ma róla is hősregét regélne a krónika.

És most ott fenn a menyekben légy oly jó tolmácsolónk, mint a milyen jó katona és historikus voltál.

Ha valaki jól letudja irni e mérhetlen nagy háborut, akkor te vagy az a háboruk, a csaták jeles leirója.

Ird le, mond el dicső historikusunk a magyarok Istenének, hogy mint ezer éven át tette már, segítsen oltalmával, segítsen áldásával.

Zengjed el mindnyájunk nevében:

— Isten, áldd meg a magyart

Nyujts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel . . .

jellegű jövedelemmel nem bíró rétegeire, s az ezekkel való megküzdés éppen úgy a reánk kényszerített nagy élet-halálharc feladatai közé tartozik, mint a haretéren való hősiesség magaviselet. A hazafiúi kötelességteljesítésnek, az önfeláldozásnak egy neme ez is, a mely az itthonmaradt nemzeti társadalomra nehezédik, s a melyből ki kell részét vennie mindenkinek. Természetes azonban, hogy a kormánynak el kell minden lehető követhetnie, hogy a gazdasági helyzet súlyát elviselhetővé tegye, s ebben a tekintetben fokozott kötelezettségei vannak a tisztviselői karral szemben. A közéletelés szabályozása s a közéletelési viszonyok tőrhetővé tétele körüli akció a kormány állandó intenzív gondoskodását igényli. E kérdés most van a legnehezebb állapotban; a helyzet remélhetőleg javulni fog, a mint a hatóság új feladataiba beleélte magát, s intézkedései átmennek az életbe. A kormány teljes igyekezettel rajta van, hogy elhárítsa a létező nehézségeket és surlódásokat, hálás köszönettel fogadja a társadalom segítségét és az érdekelt körök gyakorlati tanácsait és utbaigazításait és lelkiismeretes jóakarattal veszi fontolóra azokat a módosításokat, a melyek az életelés problémáját a tisztviselői karra nézve, ennek speciális viszonyaira tekintettel, lehetőleg célszerűen oldják meg.

— **Orosz fogságban.** Miskolczy Mátyás felső-dacsólami ág. h. ev. tanító, aki az északi haretéren teljesített katonai szolgálatot, orosz fogságba esett. Legutóbb Tjumen-ből (Topolszki kormányzóság) adott magáról életjelt.

— **Nagy bajok vannak most mindenfelé a kékgövel,** mert a készletek kicsinyek és ami kapható, az rendkívül drága. A kékgöveget szállópermetezésnél nem lehet helyettesíteni, ellenben a tavaszi vetésnél a mag csávázására igen jól helyettesíthető Corbin magvédő szerrel, mely a mai viszonyok között olcsóbb, mint a kékgöveg és alkalmazásának egyszerűsége, valamint üzők elleni megbízhatósága miatt, a legnagyobb figyelmet érdemli. A gazdaközönység jól teszi, ha már idejekorán ellátja magát Corbin magcsávázó szerrel, mert a vasuti szállítás nehézségei ugyanis meglassítják a szállítást. Tudomásunk szerint a Corbin használható tavaszi és őszi vetésnél, buza, árpa, rozs, zab és kukorica csávázásához. A Corbin nemcsak üzők ellen védi a magot, hanem egyersmind megóvja a gazdát varjuk, galambok, egerek kártevésétől is az elvetett magnál, mert a Corbinnal csávázott magot ezek az állatok utálják. Ezen kiváló szert már Magyarországon is gyártják, még pedig Ujpesten Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyárában. Nevezett gyár már eddigi cikkeivel is pl. a lysoformmal országos hirre tett szert.

— **Az Állatvédőegylet közgyűlése.** A Honvármegyei Állat és madárvédő Egyesület e hó 21-én d. e. 11 órakor a vármegyei ház kistermében Draskóczy Jenő egyesületi elnök elnöklése mellett rendes közgyűlést tartja meg. Ezt megelőzőleg a választmány tart ülést. A közgyűlés tárgysora: 1. Választmányi jelentés. 2. Az egyesület 1914. évi számadásának megvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. Esetleges indítványok.

— **Népfelkelő-sorozat.** E hó 15-én tartották meg Ipolyváron az 1891. 1895. és 1896. évfolyambeli népfelkelők sorozását. Ipolyvárról 66 állításkötetes egyénből 53 alkalmasat soroztak be. Az eredmény aránya 80,3 százalék.

— **Az Ipartestület közgyűlése.** Az Ipolyvári Általános Ipartestület e hó 21-én, illetőleg ennek határozatképtelensége esetén 28-án délután 3 órakor az iskola helyiségében tartja közgyűlést, melynek tárgysora: 1. Elnöki jelentés. 2. Jelentés az ipartestület működéséről. 3. Az egyesület f. évi költség előirányzata. 4. Pénztár-vizsgálat.

— **Bevonultak az öreg népfelkelők.** Nevezetes napon, mely nagy időkre emlékeztet zászlóerdejével, enyhe márciusi reggelen, mely közeli tavaszt ígér, becsületes elszánással lelükben vonultak be az öreg népfelkelők: a harminckét-harminchat évesek. Kalapjaik mellett nem viritott kokárda, átduhajkodott éjszaka boros kedve se harsogott ajkukról: komolyak és esendők voltak az öreg fiúk, a kik megépített fészket és megalapozott ekzisztenciát hagytak otthon. de meghigadván, megacélozódván az élet küzdelmében, szívósabbak erélyesebbek, rendszeretőbbek a fiatalságnál. A gyerekek, aszszonyok otthon maradtak, pedig az öreg népfelkelők közt sok a családos ember. És a sok között olyan is akad, a kinek ma holnap a fiát is elviszlik katonának.

— **Hamis kétkoronások.** A hatóságok megállapították, hogy hamis kétkoronás bankjegyek vannak forgalomban. A hamisítványoknak amelyek első pillanatban sikerültnek látszanak, hibája van így a baloldalon lenn, ahol a bankjegy értéke a különböző nemzeti nyelvű nyelveken van feltüntetve, a harmadik sorban Dvne Krone áll Dvine Krone helyett oldalt a magyar szövegnél Buda szó végén hiányzik a kötőjel, a kormányzó szóban az ő betűn nincsen ékezet. A hamisítványok német szövege pedig 1914. augusztus hó 1-ről, a magyar szöveg pedig 1914. augusztus hó 5-ről van keltezve. Ilyen módon a hamisítványok könnyen felismerhetők.

IRODALOM ÉS ZENE

(*) **A Vasárnapi Ujság** március 14-iki száma a ránk nézve most legfontosabb haretérről, a Kárpátokból közli legtöbb képét, melyek megközelítő fogalmat nyújtanak az itt folyó harcok nehézségeiről és katonáink hősiességéről, s melylyel a haretot és a viszontagságokat állják. Garay Ákos, hadbavonult kitűnő művésznök is rajzolt egy kedves katonaképet. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, Szöllösi Zsigmond tárcája, Strug András lengyel regénye az 1905-iki forradalomból. Egyéb közlemények: az elhunyt Munkácsiné areképe, képek a Mücsarnok tavaszi kiállításáról, a háboru napjai s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 korona, a Világkrónikával együtt 6 korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a Képes Néplap, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

(*) **Petőfi emléke.** Március 15-ére most más érzéssel emlékezünk, mint máskor, élénkebben közvetlenebbül: hiszen ép oly zivataros idöket élünk, mint azok voltak. Ezért Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja is a kegyelet fokozott érzésével emlékszik meg e napról, Benedek Elek emelkedett, lelkes verset írt Petőfiről, a ki a magyarnak lelkesítője még a ma harcokban is, Rákosi Viktor megkapó történetet mond el a szabadságharc idejéről s több kép is a nagy időkre emlékeztet. Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dömtör máramarosi kalandjait. Berényi Lászlóné bájos háborus mesét mond el. Szabó Jenő lelkes, hangulatos versben énekl meg az öreg székelly Szekeres Márton, Gábor Áron egykori katonáját, a ki most nyolcvan éves fejjel kergette az oroszokat Máramarosban. Zsigbácsi mulatságos mókát mond el Csutora Jancsi huszárságáról. Rákosi Viktor folytatja A gibraltári összeesküvők című regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

ORVOSOK

a legjobb köhögés elleni szernek
jelezik a

KAISER-féle mell karamellát
a három fenyővel.

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, elnyálkásodás,
szamárhurut, katarus, nyakfájás
ellen, továbbá
meghűtéselleni megóvásra.

6100 bizonyítvány orvosoktól és
magányosoktól bizonyítéka
a biztos hatásnak.

Étvágygerjesztő, jóízű bonbonok.
Csomagja 20 és 40 fill., doboza
60 fillér. Kapható minden
gyógyszertárban és drogériá-
ban. Ahol ez nincs ott fordul-
janak direkt

Fr. Kaiser, Bregenz (Voralberg)

Képeslapok és aktképek

Neumannnál kaphatók.

Minden

ragályos betegségnél fontos szerepet játszik a fertőtlenítés, mert vele emberi számítás szerint a betegség terjedését meg lehet akadályozni. Ezért kötelessége a gondos családapának, hogy otthonában fertőtlenítőszert (pl. egy üveg Lysoformot) tartson készletben. De nem elég, hogy az

e m b e r

megvegye a lysoformot, érdeklődni is kell annak használati módja iránt, el kell olvasni alaposan a minden üveghez mellékelt használati utasítást és ki kell próbálni a lysoformot a háztartásban, meg kell győződni annak hasznáról. A ki csak megvásárolja az üveg

lysoformot

és aztán addig vár, míg egyik családtag ragályos betegséget kap, az éppen olyan szellemes, mint az a bizonyos gazdag ember, ki télen addig várt a befűtéssel, míg valakije meg nem fagyott. Most mindenféle sok ragályos betegség lappang, pl. himlő, tifusz, kolera, vérhas stb. tehát ilyenkor

h a s z n á l

igazán a fertőtlenítés. Tanuljunk meg mindnyájan fertőtleníteni, miként az az **Egészség és Fertőtlenítés** című könyvben érdekesen meg van írva. Aki e könyvet ingyen és bérmentve óhajlja, az kérje rögtön

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyáratól Ujpesten.

A Nigrovich-féle 6 fajta

KÖZSÉGI VÁLASZTÁSI

nyomtatvány kapható:

Neumann Jakabnál

Ipolyságon.

1 I V 4 F I L L É R.

Hirdetmény.

A Winter-féle birtokból a tesmagi szántóföldek darabonként is **f. hó 21-én délután 2 órakor** a helyszínén a tesmagi pusztánál nyilvános árlejtés útján haszonbérbe fognak adni, Az érdeklődők értesítést Dr. Keviczky Dániel zárgondnok és Dr. Vámos Béla ügyvédektől szerezhetnek.

65. 1915. vhtó. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ipolysági kir. járásbíróságnak 1913. évi V 702 és 914 V 478. 479. sz. végzése következtében Dr. Csermák Ernő ügyvéd által képviselt Dr. Bayer Lipótné javára l. 2040. II. 1640 kor. — fillér s jár erejéig 1913 évi november hó 26-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1750 kor. — fill.-re becsült következő ingóságok u. m. lovak szekér hintó és sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. járásbíróság 1913-ik évi V. 702/17 számú végzése folytán l. 2040 II. 1640 kor. — fill. tőkekövetelés ennek 1913. évi szeptember hó 1 napjától jrtó 5 százalékos kamata, egyharmad százalék váltódíj és eddig összesen 460 kor. 76 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Felsőszelvényben telendő folytatólagos megtartására **1915. évi március hó 29-ik napjának délelőtti 10 óraja** határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881 évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Ipolyságon, 1915. évi március hó 10. napján.

Németh Emil
kir. bir. végrehajtó,

Azonnal kiadó!

Egy szoba esetleg két szoba,
konyha, szép veranda, mel-
lékhelyiségek, nagy házikert
és gyümölcsös.

Felvilágosítást ad
BREINER SÁNDOR

2-6

fakereskedő.

Olcsó levélpapír!

Nem divatos levélpa-
pirok **dobozban**
: fél áron kaphatók :

Neumann Jakob
papirkereskedésében Ipolyságon.

Meghívó.

A „Korponai Takarékpénztár részvénytársaság“ t. c. részvényesei az **1915. évi március hó 25-én délután 2 órakor** az intézet helyiségeiben tartandó

XLII. rendes közgyűlésére

ezennel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Ezen közgyűlés elnökének megválasztása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, az 1914. év zárszámadások és mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
4. Esetleges indítványok, melyek azouban az alapszabályok 25. §. 13. pontja értelmében legalább 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg az igazgatóságnál benyújtandók.

Jegyzet. A számadások és az ezekre vonatkozó jelentések az érdeklődők részére a hivatalos órák alatt az üzlet helyiségében a közgyűlés napjáig közzemlére ki vannak téve.

Azon t. c. részvényeseket, akik ezen közgyűlésen részt nem vehetnek, felkérjük hogy névre kiállított meghatalmazással idejeko-rán oly részvényest lássanak el, a kivel magukat képviseltetni akar-ják.

Korponán, 1915. évi március hó 4-én.

A igazgatóság.

**Hirdetéseket és rek-
lámokat jutányosan
közöl a kidóhivatal.**